

Kalendārvārdu ekspertu komisija

Publicēts: 23.08.2022.

Svarīgas datnes [↗](#)

[PDF](#) [Latviešu tradicionālo vārdadienu saraksts \(PDF\)](#) [↓](#)

[PDF](#) [Paplašinātais vārdadienu saraksts \(PDF\)](#) [↓](#)

Par jaunu personvārdu iekļaušanu latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā

[Skatīt vairāk](#)

Par paplašinātā vārdadienu saraksta papildināšanu

[Skatīt vairāk](#)

Par jauniem vārdiem kalendārā

Valsts valodas centra Kalendārvārdu ekspertu komisija 2022. gada 16. marta sēdē, izvērtējot visus laikā no 2018. gada maija līdz 2022. gada martam saņemtos iesniegumus par jaunu personvārdu iekļaušanu kalendārā, vienprātīgi nolēma:

apstiprināt iekļaušanai latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā 5 sieviešu personvārdus un 5 vīriešu personvārdus:

Sieviešu vārdi	Vārdadienas datums	Vīriešu vārdi	Vārdadienas datums
Aurika	5. marts	Daris	6. februāris
Meija	20. aprīlis	Gerhards	17. marts
Jurgita	23. aprīlis	Dzintis	6. aprīlis
Vaiva	17. septembris	Jumis	29. septembris

Sieviešu vārdi	Vārdadienas datums	Vīriešu vārdi	Vārdadienas datums
Pērle	7. novembris	Ako	3. decembris

Kā visiem kalendārvārdu izvēles kritērijiem atbilstoši tika atbalstīti latviskas cilmes personvārdi Daris, Dzintis, Jumis, Jurgita, Meija, Pērle un Vaiva, lībiskas cilmes personvārds Ako, senaugšvācu cilmes personvārds Gerhards un latīņu cilmes personvārds Aurika.

Kalendārvārdu izvēles kritēriji ir šādi:

vārda cilme – kalendārvārdu izvēlē priekšroka dodama baltu (latviskas vai lietuviskas) cilmes personvārdiem (piemēram, Daivis, Ritums, Audra, Ģedimins), latviešu kultūrā pazīstamiem senģermāņu cilmes vārdiem (piemēram, Ferdinands, Gerhards, Gothards), kuri iepriekš bijuši iekļauti latviešu kalendāros, vai citiem tradicionāliem, daudzām tautām raksturīgiem klasisko valodu (latīņu, grieķu, senebreju u. c.) vārdiem (piemēram, Dominika, Džemma, Odeta);

vārda nozīme (ja to iespējams noteikt) – jāizvairās no vārdiem ar negatīvu vai pārprotamu nozīmi (piemēram, Kails, Stīvs, Alcis);

vārda labskanība jeb eifonija – daudzu dzirdei patīkams skanējums; šis kritērijs cita starpā paredz izvairīties no grūti izrunājamiem vārdiem, piemēram, ar latviešu valodas skaņu sistēmai neraksturīgiem šņāceņu un spraudzeņu savienojumiem;

vārda lietojuma stabilitāte – svarīgi, lai attiecīgais personvārds konkrētajā formā būtu lietots jau izsenis;

vārda tradicionālitate – par to liecina attiecīgā personvārda iesakņošanās latviešu kultūras tradīcijā;

atbilstība latviskajai vārdošanas tradīcijai – attiecīgā personvārda izvēle jaundzimušajiem latviešu ģimenēs vairāku gadsimtu gaitā;

tikai papildkritērijs ir attiecīgā vārda nesēju skaits (pēc Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes publiskajā datubāzē pieejamās informācijas) – optimālais vārda nesēju skaits ir vismaz 20, tomēr atsevišķos gadījumos, ja vārds pilnībā atbilst visiem kritērijiem, to var ieteikt iekļaušanai latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā arī ar mazāku nesēju skaitu.

neatbalstīt ierosinājumu mainīt vārdadienas datumu dažiem personvārdiem, jo tam nav lingvistiska pamata;

papildināt paplašināto vārdadienu sarakstu ar 14 jauniem dažādas cilmes personvārdiem:

- Karls (vārdadiena 28. janvārī), Domnika (4. februārī), Darians (6. februārī), Dafne (18. februārī), Andrea (27. februārī), Skaiste (28. februārī), Freja (20. martā), Germans (11. aprīlī), Kaupo (25. jūlijā), Zahars (20. augustā), Rūbija (29. augustā), Mateo (21. septembrī), Luka (18. oktobrī), Ugne (17. novembrī);

papildināt paplašināto vārdadienu sarakstu ar 25 personvārdiem, lai veicinātu precīzu latgaliešu personvārdu izrunas variantu lietojumu gan latgaliešu rakstu valodā, gan mūsdienu latviešu literārajā valodā:

- Lideja (vārdadiena 16. janvārī), Ilža (27. janvārī), Tekle (31. janvārī), Donots (17. februārī), Zuzona (19. februārī), Mora (25. martā), Jurs (23. aprīlī), Terezeja (28. aprīlī), Stefa, Stefaneja (8. maijā), Emileja (22. maijā), Jons (24. jūnijā), Povuls (29. jūnijā), Rozaleja (18. jūlijā), Mareja (22. jūlijā), Onupris (3. augustā), Geņa (9. augustā), Nataleja (26. augustā), Fraņcs (4. oktobrī), Siļva (11. oktobrī), Eugenejs, Eugene (13. novembrī), Andrivs (30. novembrī), Vaļds (11. decembrī), Luceja (13. decembrī).

Šie personvārdi izvēlēti, apzinoties un izpildot valstij likumā noteikto pienākumu nodrošināt latgaliskās identitātes un kultūrvēsturiskās vides, tostarp latgaliešu rakstu valodas, latgaliešu literatūras un kultūras mantojuma, saglabāšanu un ilgspējīgu attīstību (Latviešu vēsturisko zemju likuma 4. panta astotā daļa).

Šajā sadaļā ievietots latviešu tradicionālo kalendārvārdu saraksts un paplašinātais vārdadienu saraksts, kā arī Valsts valodas centra Kalendārvārdu ekspertu komisijas jaunākie lēmumi. Šīs komisijas sēdes tiek sasauktas pēc nepieciešamības, lai izvērtētu saņemtos personu iesniegumus un saskaņā ar noteiktiem kritērijiem apstiprinātu jaunus personvārdus iekļaušanai kalendārvārdu sarakstā.

Jautājumā par jaunu personvārdu izvēli iekļaušanai latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā paskaidrojam:

nepastāv un nekad nav pastāvējis dalījums oficiālajā un neoficiālajā kalendārvārdu sarakstā, toties ir [latviešu tradicionālo kalendārvārdu saraksts](#) un paplašinātais vārdadienu saraksts (skatīt zemāk), kuros ievietoti gandrīz visi ierosinātie personvārdi;

kritēriji, pēc kuriem pēdējos 10 gadus vadījusies Kalendārvārdu ekspertu komisija, iesakot jaunus personvārdus iekļaušanai latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā, ir šādi:

- vārda cilme – kalendārvārdu izvēlē priekšroka dodama baltu (latviskas vai lietuviskas) cilmes personvārdiem (piemēram, Daivis, Ritums, Audra, Ģedimins), latviešu kultūrā pazīstamiem senģermāņu cilmes vārdiem (piemēram, Ferdinands, Gerhards, Gothards), kuri iepriekš bijuši iekļauti latviešu kalendāros, vai citiem tradicionāliem, daudzām tautām raksturīgiem klasisko valodu (latīņu, grieķu, senebreju u. c.) vārdiem (piemēram, Dominika, Džemma, Odeta);
- vārda nozīme (ja to iespējams noteikt) – jāizvairās no vārdiem ar negatīvu vai pārprotamu nozīmi (piemēram, Kails, Stīvs, Alcis);
- vārda labskanība jeb eifonija – daudzu dzirdei patīkams skanējums; šis kritērijs cita starpā paredz izvairīties no grūti izrunājamiem vārdiem, piemēram, ar latviešu valodas skaņu sistēmai neraksturīgiem šņāceņu un spraudzeņu savienojumiem;
- vārda lietojuma stabilitāte – svarīgi, lai attiecīgais personvārds konkrētajā formā būtu lietots jau izsenis;
- vārda tradicionālitate – par to liecina attiecīgā personvārda iesakņošanās latviešu kultūras tradīcijā;
- atbilstība latviskajai vārdošanas tradīcijai – attiecīgā personvārda izvēle jaundzimušajiem latviešu ģimenēs vairāku gadsimtu gaitā;

tikai papildkritērijs ir attiecīgā vārda nesēju skaits (pēc Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, kā arī Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamenta sniegtajiem datiem) – optimālais vārda nesēju skaits ir vismaz 20, tomēr atsevišķos gadījumos, ja vārds pilnībā atbilst visiem kritērijiem, to var ieteikt iekļaušanai latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā arī ar mazāku nesēju skaitu;

Kalendārvārdu ekspertu komisijas ieskatā arī turpmāk latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā nav iekļaujami personvārdi, kuriem šajā sarakstā jau ir kāds latviskajai vārdošanas tradīcijai vairāk atbilstošs analogs vai kuri uzskatāmi par kāda personvārda formas variantiem (piemēram, Pāvels, Martins, Aleksa, Elīze, Keita un Anželika / Anželika), ja sarakstā attiecīgi ir Pāvils, Mārtiņš, Aleksandra, Elīza, Kate / Katrīne / Katrīna un Angelika), tādēļ šādos gadījumos vārda varianta nesēju skaits nevar būt ne galvenais, ne izšķirošais kritērijs;

iepriekšminēto vārdu nesējiem ir iespēja svinēt vārdadienu gan tajā dienā, kad vārds ierakstīts paplašinātajā vārdadienu sarakstā (piemēram, Pāvels 29. jūnijā, Martins 10. novembrī, Aleksa 8. novembrī, Elīze 2. septembrī, Keita 25. novembrī, Anželika 31. jūlijā), gan 22. maijā – visu neparasto un kalendāros neierakstīto vārdu dienā. Vēršam uzmanību uz faktu, ka arī paplašinātais vārdadienu saraksts tiek regulāri aktualizēts un papildināts;

iepriekšējās Kalendārvārdu ekspertu komisijas sēdēs no latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā svītrots neviens personvārds, kuram pašlaik Latvijā nav neviena nesēja (piemēram, Ārvalda), šādi personvārdi arī turpmāk saglabājami latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā kā latviskajai vārdošanas tradīcijai atbilstoši un tādēļ ieteicami;

attiecībā uz Kalendārvārdu ekspertu komisijas lēmumu juridisko statusu norādām – tā kā ekspertu komisijas lēmumi nav uzskatāmi ne par administratīviem aktiem, ne par iestādes faktisko rīcību publisko tiesību jomā, tie nav ne apstrīdami, ne pārsūdzami.

 [Paplašinātais vārdadienu saraksts](#)

Komisija izvērtēja visus laikā no 2014. gada maija līdz 2018. gada aprīlim saņemtos iesniegumus par jaunu personvārdu iekļaušanu kalendārā un nolēma apstiprināt iekļaušanai latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā 3 sieviešu vārdus un 4 vīriešu vārdus:

Sieviešu vārdi	Vārdadienas datums	Vīriešu vārdi	Vārdadienas datums
Bille	29. janvāris	Ģedimins	25. marts
Audra	10. augusts	Saulis	27. marts
Saule	22. decembris	Daivis	3. aprīlis

Lēmums par jaunu personvārdu iekļaušanu latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā

[Skatīt vairāk](#)